

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótlajdonos:

LÁSZLO JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

TOLLHEGYEN.

— márc. 8.

(Budapest, Szeged, Debrecen.) Fájó emléke lesz az alkotmányért való küzdelemnek, hogy a székesfehérváros és az ország két nagy magyar városa beadta a derekát és leszerelt. Van a dolognak magyarázata, ha mentsége nincsen is. A nemzeti küzdelmeket irányozó vezérő-bizottság egy nagy hibájában keresendő az, a melyre e helyen már rámutattunk. Tekintetbe kellett volna vennie, hogy az országnak vannak szegény vagy közönyös megyei és városai. Az ellenzéken sok a nagyúr és sok a gazdag ember. Ezeknek részint a saját zsebéből, részint gyűjtés útján legalább 3 milliós alkotmányvédelmi alapot kellett volna teremteniök, a melyből a szegény, vagy közönyös megyék és városok tisztviselői karát kártalanítani, ezekre nézve az ellenállást lehetővé tenni kellett volna. A szavakban és írásokban éppen nem fuvarkodó vezérek ezt elmulasztották, így történtek a fájdalmas leszerelések. Debrecenben azonban van pénz és némi lelkesedéssel össze lehetett volna hozni a tisztviselők kártalanítására szolgáló alapot. Csak hogy előbb lehet a kőből tejet facsarni, mint derék civiseinket arra rábírnai, hogy a szerintők tintanyalásból élők, katufrékos tisztviselők részére pénzt áldozzanak. „Rixom fizetésük van azoknak,” mondotta néhai való Kövesdi János uram! Éltünk, vérünket, de zabot

nem! Ezt meg a mélyen tisztelt vezér urak mondhatnák el magukról. A nemzeti ellenállást tehát a nagy nincsetlenség fogná megoldni?

(Tűtetés a collegium udvarán.) Nagy vörös plakátokon hirdetik a szociálisták, hogy vasárnap d. u. bevonulnak a collegium udvarára és ott megkoszorúzzák a diszterem lépcsőházában felállított Petőfi-szobormintát. Ezt pedig nem hirdethetnék oly bizonyossággal, ha a bevonulásra a hatóság és az igazgatóság engedélyét meg nem szerezték volna. Tiszteljük a munkások hazafias és művelt emberekhez illő elhatározását, a melylyel a nagy magyar költő, a magyar szabadságharc Typteusának emlékét megtisztelik. A mi megjegyzésünk van, az nem a szándék, hanem annak kizárása ellen irányul. A mostani izgatott hangulatban, a melyben a szocializmus és a tanuló ifjúság más-más célok által vezéreltetnek, ugyanis hiba, sőt kellemetlen következményekkel járhat, ha a szociálisták éppen a collegiumban végzik tüntetésüket. Gondolkozzék e felől a collégium tanszéklete. A collégiumi külömben sem szobor, csak gipsz minta. Ha pedig a szociálisták koszorút visznek Petőfi szelleméhez, e célra ott van a Batthyány utcai emléktábla, a mely előtt beszédeiket elmondhatják és azt megkoszorúzzhatják szívők és lelkesedések sugalma szerint.

(Három új miniszter.) Dr. Toszt Gyula, Hegedüs Ferenc és Papp Béla vonultak fel a nemzet ellenségei által megszállott szinpadra. Szép kis szinpad, a melyen csupa intrikus szerepel.

Dalmácia visszacsatolása.

Írta: dr. Havas Rezső, kir. tan.

— márc. 8.

Igazán hatalmas és gazdaságilag független csak az az ország lehet, a melynek tengere van. A tengernek e nagyfontosságát az Árpád és az Anjouházból való, messzire tekintő nagy királyaink már évszázadokkal ezelőtt felismerték. Ezért Szent-László és Kálmán, kik Dalmáciát elfoglalták, II. István, II. Gejza, III. Béla, Róbert Károly, Nagy Lajos mindig törekedtek hatalmukat megszilárdítani Dalmáciában, melynek virágzása összeesik Magyarország fénykorával.

Dalmáciát állandóan és végleg Kálmán királyunk csatolta a magyar szent koronához. Az ő lánglelkében fogamzott meg a nagyszerű eszme, hogy Dalmácia megszerzése által Magyarországot tengeri hatalommá emelje s így népének a világkereskedelemez utat nyisson.

A magyar uralom Dalmácia egyes részei fölött a XI. század végétől a

Jegyzetek.

LXXXVII.

„Jól megírtam, megfeleltem,
Szörnyen odamondogattam!
Szúrjunk még be egy fullánkot,
Sirtam érted, sírj miattam!

Vidd csak a postára, szolgál!
S mikor elmegy a levél, hát
Sírva hüllsz a panlagodra
S a mit írtál, vissza sírnád!

LXXXVIII.

Forog a föld, mozog a föld,
Hisz legszebb célja, álma
A nap körül forogni hűn,
A fényeért szolgálja.

Mig szédítő körben kering
A fény nagy udvarlója,
Megtartja, mi rábizott,
Porszem sem hull le róla.

Ember! mozzatván utadat
Nagy célok, szenvedélyek,
Valódból semmit el ne ejts,
Beasó ki ne cseréljed!

LXXXIX.

Mefiszto vigyorogva szólal:
Hijába föld, hijába ég,
Jé szövetkezhet csupa jóval,
S eget verhet a bölcsesség;

Trónt és hazát védhetnek várak,
Miljő templom hijában áll,
Körébe Jézus táborának
Két ezredév hijába száll;

Mert kis csepetyi dinamitot
Egy szívbe hintek mag gyanánt
S e pere mindent szétűlt, szakított,
Mit Isten örök étre szánt!

XC.

Nem hagytam el sirod, szegénykém,
Pihenj ölen szelíden, békén...
A szegénységtől s az igától
Nem mehetek, röpülni gátol.

Föltted — nézd — az égő csillagot...
Felhő ha száll, nem látod, mint ragyog.
Pedig virraszt, sirod mélyébe lát,
Mint én a gondon, messzeségen át!

XCI.

A város körülem, csillámos térein
Talál a zordon éj s borongó alkonyat
S én egyedül viszem komor, nagy terheim
A nép százezre közt...
Elkérdem: Hol a szív, mely társaul fogad?

Vasfüggöny hull alá dörögve itt, meg ott...
Mint elgyötört szívünk ha irgalmat keres,
De boldog emberek szive zárul legott...
Sulyos volt a magány, most súlya kétszeres.
Nehéz vasfüggönyök
Övnek: Bizony ne higj, bizony ne is szeress!

Bús kérdezőnek az egész világ felel...
Fent egy kis égi mécs tört íve földre hull,
Még egyszer felragyog s rá gyorsan oszlik el...
Lángelme idelent ily módon szabadúl
Még víva száz csatát,
Melyek veréseit ragyogva élte túl...
Gáspár Imre.

Arabs közmondások és szólásformák.

„A közmondás“ tartja az arabs „a beszéd szövétneke,“ és csakugyan ezek mutatják meg a nemzet sajátos eszejárását, gondolkodásmódját. Azért minket is érdekelhet, hogy milyen közmondásai vannak az araboknak, annyival inkább, minthogy látni fogjuk, egyik másik belőlük nálunk is jár. Lássunk tehát egynéhányat belőlük.

Neveti ám a fesske a gólyát; (mert neki eresz alatt a fészke, míg a gólyáét szél és eső éri.)

Sokan vannak az ég madarai, azért mindenik a maga nótáját fujja.

Hollót fogadott kalauznak, utat mutat omladékra.

Fecske Istent dicséri, macsetet meg elrondítja.

Iskolába vitték a farkast, mondták neki: „b, g, k,“ azt mondta rá: „bárány, gidó, kecske.“

XVI. század elejéig tartott a Nagy Lajos alatt egész Dalmácia a Quarnerótól Durazzóig Magyarországi volt.

Hogy a magyar hatalom elhanyagolásával miként lazult meg a bomlott fel egy időre a kötelék, a mely Dalmáciát Magyarországhoz fűzte: arra e szűk keretű cikkben kiterjeszkedni nem akarok. Itt csak azt a tényt konstátálom, hogy Dalmácia jogilag ma is hozzánk tartozik és az 1868. XXX. törvényeikk 65. szakaszában Magyarország fogadást tesz, hogy a magyar szent korona jogán követelni fogja Dalmácia visszacsatolását.

Reméljük, hogy az önálló vámterület megvalósítását célzó törekvések Dalmácia visszacsatolásának kérdését is gyorsabb lépésekkel fogják előbbre vinni, mert hiszen az önálló vámterület felállításával egyidejűleg biztosítanunk kell forgalmi és gazdasági szabadságunkat is, már pedig ez csak a régi tengerpartnak — vagyis Dalmáciának — visszaszerzésével történhetik meg.

De az önálló vámterület kérdésétől eltekintve is, nekünk kiváló gazdasági érdekünk, hogy a szomszéd Dalmáciával szorosabb érintkezésbe lépünk, mert bárhova fog is tartozni Dalmácia politikailag, gazdasági tekintetben reánk nézve mindig nagy jelentőséggel fog birni.

Dalmáciában a természeti kincseknek sokasága vár kiaknázásra. Egyebekről nem szólva: kőszén, aszfalt, cement, márvány, bor szinte kínálnak az értékesítésre és hozzá a tenger mellett, a mi a nyers termékeknek és az ipari cikkeknek széthordását annyira rengeteg vizierő és a tengeri kereskedelem és hajózás céljaira páratlan fekvésű pompás kikötőhelyek állnak rendelkezésre, melyeknek mindegyike egy egy kapuja a Balkán félszigetnek és a nagyszabású világkereskedelmi politika kifejtésére szinte kínálnak.

És ez mind paragon heverjen, avagy átengedjük az osztrákoknak és az olaszoknak, a mikor Dalmácia nemcsak jogilag tartozik hozzánk, de fekvésénél fogva valósággal tengerpartja a mögötte elterülő magyar birodalomnak?!

Kerausah-Heimfelsen József osztrák író, tavaly Bécsben, Dalmáciáról tartott felolvasását a következő szavakkal fejezte be: „Uraim, ne feledjék el, hogy a ki Dalmáciáért dolgozik, az Ausztriáért dolgozik!”

Hát az osztrák urak kissé későn ismerik fel Dalmácia jelentőségét. Több, mint száz éve, hogy Dalmáciát Ausztriához csatolták és ez alatt a hosszú idő alatt Dalmácia földrajzi fekvésének és természeti kincseinek kihasználása érdekében mi sem történt. Most itt az ideje, hogy a késlekedő osztrákok helyét mi foglaljuk el és fogjunk hozzá Dalmácia gazdasági meghódításához.

Ha Dalmáciában közgazdaságilag tért foglalunk, az nekünk is, meg a Dalmátoknak is javára fog válni. — A magyar-dalmát történelem legfényesebb emléke, a törvényes alap és a földrajzi fekvés egymásra utalnak bennünket és érdekeink közösek, már pedig az érdekek közössége a föld kerékességén mindenütt a barátság legerősebb kapcsa.

Igaz, hogy az osztrák politika folytonos izgatásaival száz év óta mindent elkövetett és mindent elkövet a jelen pillanatban is, hogy Dalmáciában ellenünk hangulatot teremtsen; de én biztosíthatom a magyar közönséget, hogy Dalmácia kiváló férfiai között már sokan vannak, a kik keresik a velünk való együttes munkálkodást.

Engedje a gondviselés, hogy a magyar közgazdasági élet munkásai bőségesen kivehessék a maguk részét a magyar-dalmát barátság megteremtésében és megszilárdításában.

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márc. 8.

Wesselényi Miklós báró ma hivatalosan is bejelentette Kossuth Ferencnek, hogy belép a függetlenségi párt kötelékébe. Ezzel Wesselényi báró egy régi tervét valósította meg, mert ő már a febr. 19-iki házfelosztás után kijelentette, hogy most már senkinek sincs oka védelmezni a dualizmust és így minden magyar embernek kötelessége belépni a personál unió alapján álló függetlenségi és 48-as pártba.

(Béke hírek.)

Kormányrésztől ezerszer hangoztatták már, hogy most szó sem lehet immár paktumkötésről, hanem csak teljes (?) meghódításról. — Ennek dacára koalíciós részről — mint hírlik — megint történnek békekísérletek. Így arról szól, a fáma, hogy gróf Batthyány Tivadar fáradozik azon, hogy módot és formát találjanak annak a kifejezésére, hogy lemondanak a — magyar vezényszóráról. Ugy vélük, hogy ezzel megnyerik az udvart és aztán lehet beszélni békéről.

(Szóll beszámolója.)

Nagy érdeklődéssel tekint a politikai világ Szóll Kálmán beszámolója elé, amely március hó 18-án lesz. A volt miniszterelnök most Budapesten van és állandó összakötötést tart a koalíció vezető embereivel. — Ma délben a Nemzeti Kaszinóban találkozott Kossuth Ferencsel és gróf Andrássy Gyulával, akikkel hosszasan tanácskozott.

(A hol nem ijedtek meg.)

Marosvásárhelyről táviratozzák: Marosvásárhely szab. kir. város törvényhatósági bizottsági tagjai ma tartott értekezletükön kimondták, hogy Vozáry János kir. biztos kinevezetésére vonatkozó királyi leirat tárgyalására kitűzött közgyűlésre nem mennek el, továbbá, hogy azokkal a tisztviselőkkel szemben, a kik a közgyűlésen részt vesznek, későbbben megtorlással fognak élni. Ujabbán Körössy György százregeni szolgabíró nyújtotta be lemondását, vele együtt három szolgabíró mondott le. A többi tisztviselők a közelebbi megyebizottsági közgyűlés határozatát várják be és attól teszik függővé magatartásukat, de minden va. szintűség szerint megmaradnak állásaikban.

(Eskütétel.)

A király délelőtt fél 12 órakor vette ki a titkos tanácsosi esküt Feilitzsch Arthur báró földművelésügyi minisztertől. Az eskünél interveniált Goluchowski gróf külügyminiszter és Gudenus Lipót báró főkamárás képviselőben Paar Ede gróf főhadsegéd. Az esküformát Waldenegg Berger Oszkár udvari tanácsos olvasta fel. Közvetlen azután tették le az esküt Papp Béla altábornagy, honvédelmi miniszter, Tost Gyula kultusz- és Hegedüs Ferenc pénzügyminiszter. Az eskütételnél közreműködött Gudenus báró főkamárás képviselőben Paar Ede gróf főhadsegéd, Fejérváry Géza báró miniszterelnök és Festetics Tasziló gróf zászlósúr. Az esküformát Vértessy Géza miniszteri tanácsos olvasta fel.

A tyúk a hányat iszik, annyit néz az égre.

Azt mondták a tehénnek: „Adukn reád bundát.” Azt mondta rá: „Csak a bőröm ne bántásák.”

Kérdik a számartól: „Hová?” Azt feleli rá: „Vagy vizet hordani, vagy fát.”

Azt mondták a kutyának: „Ugorj egyet és ugass!” Feleli rá: „Két dolog egyszerre nem járja.”

Macska egeret fog álmában. Az éjjel azt álmodta a tyúk, hogy buzát rostál.

Az álmodta a kakas, hogy eleséget árul. Biztatják a kakast, hogy szóljon, azt feleli rá: „Mindent idejében.”

Nagyot szóló kakas hájában már kurjogat.

Kakasnak holtában is szemeten a szemé. Legrühösebb birkának legjobb forrás kellene.

Ha kiabálás győző, a hány kidöltbedölt ház van, mind fölépítette volna már a számár.

Kérdik a számartól: „Mért hosszú a nyakad?” Feleli rá: „Hogy messzire lássak.”

Akár merre menjen a vakondok, meglátszik a furása.

Összevessztek a mének, mikor a lovász is velük volt.

Hadd süsse csak a pék a pogácsát, ha mindjárt csipeget is belőle. (Mindig jobb, semmiat hogy kontár elrontsa.)

Vagy tedd meg szép szerin, vagy hagyd el szép szerin.

Bele köthetsz a fejedelembé, de nem ám az adószedőbe.

Nézd meg előbb, kicsoda, ha pofon akarod ütni.

Egy évig mondja magát barátodnak, azután még próbáld ki.

A mi kenyerünk is tiszta buza, a tiétek is tiszta buza. (Nem kell nagyra lenni.)

Becsüld meg magadat, megbecsül a világ is; szemétre vedd magadat, tyukok rajtad kaparnak.

Cirókáld mirókáld a kezét, ha bírósabb nálád.

Csak hadd egye meg a tűz az aprófát! (Hadd veszekedjenek az emberek! Soh' se törődjél vele!)

Nézd meg a szomszédot, mielőtt kiveszed a házat.

Ha kovácsodal összeadod magad, sziporka száll fejedre.

Mocskoljuk a világot, magunkon a foltja. Úvegéből a házad, de dobáld a szomszédod.

Napamasszony, napamasszony, kend is volt ám menyemasszony!

Egyetlen barátod tulajdon kebeled.

Isten legyen azzal a faluval, a melyiknek gyermek a bírāja.

Minden hajszál alatt ördögöt keres. Világtalan kalauzzal pórul jár a látó.

Türelem Istentől, aggodás ördögötől. A holnapok is van istene.

Tedd meg a jót, ha tengerbe esik is.

Közli: Nemo.

(Fejérváry a királynál)

Fejérváry miniszterelnököt ma délután egy órakor fogadta a király kihallgatáson. A kihallgatás teljes két óra hosszat tartott. A miniszterelnök három órakor távozva a királytól visszatért a magyar miniszteri palotába. Majd meglátogatta Burián közös pénzügyminisztert. Este visszautazott Budapestre.

(Bánffy hível.)

A szegedi újpárt ma este Wégman Ferenc elnöklésével értekezletet tartott, melyen kimondotta, hogy a párt bizik Bánffyban és továbbra is tántoríthatatlanul kitart mellette.

(Bánffy nyilatkozata)

Kolozsvárról jelenti tudósítónk: Ma meglátogatta Bánffy Dezső bárót és beszélgetést folytatott vele. A beszélgetés alatt azon kérdésére, hogy milyen tervei vannak szegedi levelében ismertett programja keresztülvitelére, az egykori miniszterelnök kijelentette, hogy erre vonatkozólag egyelőre nem nyilatkozik. De — ugymond — ha érettebbek lesznek a politikai viszonyok mindent el fogok követni az intranzigens elemek által félrevezetett közvélemény megnyugtatása és a békés kibontakozás megtalálására.

(Az új választások kiírása)

Bécsből telefonálják, hogy az ottani politikai körök szerint Fejérváry mai audienciáján szóba került a képviselőház összehívása, illetőleg az új választások kiírása, melyben azonban döntés nem történt. Valószínűnek tartják, hogy a választásokra mindaddig nem kerül a sor, míg a rend teljesen helyre nem áll.

(Fejérváry audencián.)

Bécsből jelentik: Fejérváry Géza báró miniszterelnököt Ő felsége délután 1 órakor magánkihallgatáson fogadta.

Irodalom és Művészet.

Enyingi Török Bálint. Ez a címe annak a történelmi drámának, amely színpadunkon annak idején olyan szép sikert aratott elnyerve a Csokonai kör által kitűzött Telegdi-Kovács féle pályadíjat. A dráma szerzője: Szathmáry Zoltán darabja megírásával becsületet munkát végzett. Meglep első sorban a korhűség mindenre kiterjedő gondjának mintaszerűségével és igazságával, másodsorban a történelmi jelenetek elevenességével és végre a korhoz simuló nyelv ódon zamatával. A keret szűk volta nem engedi, hogy bővebben foglalkozzunk magának a drámának és különösen lélektanának belső értékével és ennek fejtegetésével, csak emlékeztetébe akartuk hozni olvasóinknak most, amikor könyvalakban megjelent. — E nagy történelmi tudásról tanuskodó pályadíjat nyert művet melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Mint olvasmány is gyönyörködtető élvezetet nyújt.

sz. b.

Bőjti hangulat.

— márc. 8.

A farsang elmúltával megkezdődött a nagybőjt — a kalendáriumban. Most már husvétig nagy bőjt van, vége minden mulatásnak, jókedvnek, elég volt ebből farsangkor, most már szálljon magába mindenki, a bőjt napjai következnek.

Ezt hirdeti a kalendárium, de úgy látszik a gyakorlatban nem igen figyelnek a naptári időre, mert épen nem respektálják a bőjtöt, a vele járó vezeklést, hanem vígan folytatják a mulatást, mintha a farsang tartana még mindig.

Zsufolva minden koresma, minden lebuji, de ez benső dolog, amihez senkinek sincs köze, hanem az már igenis megbotrányoztató, hogy az utcák éjszakánként állandóan telve vannak ittas emberekkel, minden lépésnél ilyenekbe botlik az ember. S az utóbbi időkben érthetetlen, milyen okból, annyira sporttá lett a részegség, hogy valósággal megbotrányoztató látvány az utcák éjjeli képe.

A rendőrség felszedi a járdáról az elhullott hősöket, beviszik őket a hűvösre, ott kialuszzák magukat, azután mehetnek tovább. Még jó szerencse, hogy ilyen atyailag gondoskodik róluk a gyámkodó rendőrség különben ott az utcán virradna rájuk.

De így nem is lehet oda hatni, hogy inkább tartózkodjanak az éjszakai duhajkodásoktól. Még inkább biznak benne a deliquensek, hogy nem lesz semmi baj, hiszen a rendőrök nyujtanak nekik nyugodalmat, esendes szállást. És ezen remény nem is épen csalóka, ma éjjel is egész csapat ittas ember pihent a dutyiba. A többi, mert hogy több is volt, sokkal több, az természetes, nem részesült ezen kiváló szerencsében.

Talán jó lenne kissé szigorubbant járni a garázdálkodó részeggel szemben, mert a közbiztonságot a legnagyobb mértékben veszélyeztetik, megtámadják az utcán haladókat és állandóan botrányt okoznak.

Ez még sem épületes dolog. Épen nem mutatja a buzgó vezeklést, mely ilyenkor, bőjtben erőt vesz az emberen.

De most már így van: bőjtöljön a kalendárium, az embereket ugyan nem kötelezi erre.

NAPI HIREK.**Napról-napra.**

— március 8.

*Pajtás ne mond a darabontra
Hogy gaz, hogy álnok,
A méltó jelzót a nevére
Máshol találod*

*Bocsáss meg néki és nevezd őt
Csupán számárnak!
Bocsáss meg néki, a számárság
Jussa bocsánat!*

Március 15.

— márc. 8.

Közeleg a Szabadság nagy ünnepe s vajon van-e olyan rendelet, mely az ifjuság és polgárság ünnepét megronthatná, azt az ünnepet, mikor ők a szabadság hősök emlékének áldoznak?

Minden évben megismétlődik ez a nagy nap, öröm gyul minden arcon s a házak lobogódszt öltének s most, akármilyen szomorú idők is éljünk, szívünkben ezt a szent ünnep iránti kegyeletet kiirtani nem lehet.

Azt hisszük, hogy ezt az ünnepi megemlékezést semmi nem fogja gátolni s hisszük, hogy semmi zavargás nem fog előfordulni.

Hogy a kollégiumunkat bezárni fogják, e hír csak a mesék országából való lesz, ezt lehetetlennek tartjuk, hogy ifjuságunk kegyeletében megakadályoztassék.

Mindenfelé gyűléseket kell tartani, mindenkinék egyet kell abban érteni, hogy e nagy nap az ő magasztosságában, fenségében ragyogjon, hogy igaz példát merithessünk az ősök dícső, nagy multjából.

Az, a mi ezt a szép ünnepélyt igazán megronthatná, csak utcai zavargás lehetne, melyből azt hisszük sem a lelkes ifjuság, sem városunk értelmes polgársága nem kér.

Legyenek majd hazafias ünnepélyek az iskolákban, tartsanak a tanárok, tanítók lelkesítő beszédeket az ifjusághoz, magyarázzák meg hazánk nagyreményű ifjuságának, hogy őseink véreket öntötték a szabadságért, melyet mi most élvezünk.

Mi is kövessünk el mindent, hogy ez a szent tűz lobogjon a mi sziveinkben s szálljon a fogadalom továbbra is, ivadékról ivadékra.

— a — b.

— A városi muzeum gyarapodása.

Ujabbán ajándékol kapta muzeumunk: özv. Lőrincák Lászlóné urnától a debr. ötvös céh ládáját, pecsétjét, Komlóssy Miklós urtól Molnárné Hetényi Laura pastell képét keretelve, Diószegi János urtól 19 ezüst és rézpénzt, 2 gyűrűt, 2 sarkantyút, 2 Kossuth bankót. Megyery Miklós urtól 13 hazai és külföldi ezüst pénzt, 5 bronz érmet, 31 hazai és külföldi rézpénzt, 1 réz disztárgyat, 1 obsidián dárda hegyet. Glauz Károly urtól 5 drb régi ezüst pénzt. A debreceni cipész ipar társulat Farkas Sándor elnök ur által letétül elhelyezte nálunk a debreceni suszter céh barokk stílusú ládáját, egy pecsétnyomóját, ártikulussait, könyveit s egyéb irományait. Ez volt Debrecenben talán az egyetlen céh, a mely a német nyelvet használta kezdetben. Most már 10 debreceni céh emlékei vannak a városi muzeumban elhelyezve. Bár követné e példát a többi is. Vétel útján több néprajzi tárgyat szereztünk. Március 8. — A muzeum őre.

— Vaday felmentése. Már amikor Naszady királyi biztossá való kinevezése megtörtént felmerült a kérdés, hogy dr. Vaday László id. rendőrőfkapitány, akit néhány hét előtt neveztek ki kormánybiztossá, ebben a minőségében továbbra is megmarad-e? Vaday maga — annak idején — úgy vélekedett, hogy kormánybiztossága a királyi biztos kiküldetésével nem járhat le, mert az ő hatásköre — tudvalevőleg — kizárólag csak a közrendészet és biztonságra terjed ki, tehát teljesen elszigetelt a királyi biztosságtól. — Konstatáljuk azonban, — hogy, ami késik az nem mulik, Vaday a mai nappal megszűnt kormánybiztos lenni. A belügyminiszter ugyanis felmentette tisztességétől e kitűnő férfit, és ez helyes is így, mert két dudás egy csárdában mégis csak sok lenne.

— Nyilvános köszönet. A debreceni nyomdászok március 4 én tartott jelmezestélyén felülfizetni szivesek voltak: özv. Hant Kálmánné urnó 10 korona, Niházy Dániel ur 6 korona, Antalffy Antal, László Károly, Diben János, Than Gyula urak 5—5 korona, Nagy János, Horváth Gusztáv, Goldstein Gyula urak 4—4 korona, Péntek István, László Imre, id. Erdélyi István, Faragó György, Hegedüs Károly, Csikez Ferenc, Koós Jenő, Herczeg Henrik urak és Falusay Sándorné urnó 2—2 korona, Koronás Áruház és Halász Árpád ur 1—1 korona, melyekért ezuton is hálás köszönetet mond a rendezőség.

— **Milyen időnk lesz?** Meteor jelenti: A Napon jelenleg egy negyedrendű kis foltcsoport fordul át mitelénk, ez legalább egyelőre, nem fog nagyobb változást hozni az időjárásban. A hónap első fele alkalmas időt fog adni a mezői munkákra, közepe erősebben csapadékos, végén pedig újra a hidegebb jelleg, esetleg a hűvös esőzés érvényesül, vagy pedig nagyobb szelek fogják azt változtatossá tenni. Március hó csomópontjai 10, 11, 13, 17, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30 ra esnek, melyek közül a legerősebb hatásuk a 13, 23, és 29 napok lesznek, középrészétől igen változatos időjárással.

— **Az Országos irodalmi és köz-művelődési szövetség,** mely egy pár évvel ezelőtől alakult a vidéki irodalmi körök egyesítésére, egytuttal azt is feladatának tűzte ki, hogy nemzeti irányú magyar írók jó termékeit kiadja és olcsón széles rétegekben elterjessze. — Most jelent meg a szövetség e kiadványaiból az 1905 évi sorozat, amely magában foglalja: Szabóné Nógáll Janka „Béldog emberek” című novelláit, Szemere Györgynek „Ami mindennél erősebb” című három kötetes regényét és Telekes Bélának egy kötetnyi versét. Ez öt kötetnyi könyvilletményt az Országos irodalmi és köz-művelődési szövetség tagjai 4 korona tagsági díjuk fejében kapják. A szövetséget s kiadványait melegen ajánljuk az irodalom barátainak figyelmébe.

— **Ifju honleányok.** A nőipariskola széplelkű növendékeinek szíve is feldobbant a hazafiság tüzeinek szent fellángolására e nehéz időkben. E hatás alatt elhatározták, hogy hazafias gondolkodásuknak külsőleg is kifejezést adnak s gyűjtést indítottak, hogy a szabadság szobrot megkoszorúzzák. Erről azonban értesült az intézet elnöknője és lebeszélte a leánykakat, hogy ne tüntessenek nyilvánosan s ajánlatára az összegyűlt 24 koronát a póttartalékosok javára fordították. Majd felhívta a növendékeket, hogy hazafiságuknak azzal adjanak kifejezést, hogy honi iparcikkeket használjanak s magyar gyártmányú ruhát viseljenek. Itt említhetjük meg a többi iskolák tanárainak gondolkodását arról, hogy nemzeti színű szalag viselése által a növendékek szerintek mintegy tüntessenek. Így a zárda növendékeinek megtiltattott, hogy nemzeti színű szalaggal jelenjenek meg az iskolában.

— **Az Ivria asztaltársaság** február hó 25 én rendezett jótékonycélú felolvasó estélyén felülfizetni sziveskedtek a következők: Krausz József 10 kor., Adler Ignác, Kenyeres Károly, Kanitzer Gyula, Boros Mihály, Erős Jakab Rosinger Lajos 5—5 kor., Fejő Sándor, Weisz Gáspár, Kohn Lipót, Ungár Jenő 3—3 kor., Drucker Mór, Bodnár Miksa, dr. Szász Adolf, özv. Berger Henrik, dr. Ujlaki Hugó, Falck Lajos, Ujlaki József, dr. Rózsa Mór, Fényes Mór, Schmidt Soma, Grósz Mór, Katz Jakab, Darvas Miksa, Keiner Adolf, Halmágyi József, Békés Lajos, Hajós Géza, Krémer Jakab, Török Sámuel, N. N. 2—2 kor., Grósz Nagy Ferenc, Káldor Jenő, Zelinger Ede 1 kor. 50 fillér, Békési Artur, Polgár Sándor, Friedmann Adolf, Schwarcz M. L., Ráthmer Sándor, Vennige A., Bernáth Kálmán, Herizka Henrik, Weisz Margitka, Weisz Ferenc, Rose M., Abeles Adolf, Turai Frigyesné, N. N. 1—1 kor., N. N. 60 fillér, Deutsch Viktor, Braun M., Grünberger M., Adler H., Vizvári I., N. N., N. N. 50—50 fillér. Összesen 114 kor. 60 fillér. Szíves áldozatkészségükért fogadják köszönetünket. Békés Kálmán pénztárnok.

— **Felolvasó est.** Tegnap délután tartott meg a 8-ik felolvasó est a róm. kath. főgimnázium disztermében. A remekül összeállított műsornak, mely most is óriási közönséget vonzott, minden száma érdekes és lebilincselő volt. Az estét Szigmeth Károly vasuti főfelügyelő kiváló geologus előadása

nyitotta meg, ki száznál több, szebbnél-szebb vetített képben mutatta be a magas Tátra-csodás vidékeit. Szigmeth képei rendkívül sikerültek s valóban hiven adják vissza a természeti szépségekben oly gazdag Tátra gyönyörű vidékeit. A remek képekhez az igen érdekesen megírt, a tárgy szeretetétől áthatott szöveget, mely szintén Szigmeth műve, Divényi Gyula, a remek előadása piarista tanár olvasta fel, valódi élvezetet nyújtva lelkes közönségének, mely zúgó tapsal honorálta úgy Szigmeth, mint az ő elismeréreméltó fáradságát. Majd dr. Mariska György ügyvéd, a kiváló zongoraművész adta elő zongorán Liszt Ferenc XIV-ik magyar rhapsodiáját. A nagy zenei készültséget s művészi tudást igénylő hatalmas zenei mű teljes szépségében érvényesült dr. Mariska művészi ujjai alatt s egyaránt elragadta a hallgatókat, zeneértőt s laikust egyaránt. Percekig zúgó taps jutalmazta a kitűnő művészt, ki után Deéssy Alfréd, szintársulatunk népszerű s kiváló tagja szavaltta el, meleg ér-zéssel s szívrehatóan ifj. Márkus János „Mose” című hazafias költeményét. A gyönyörűen előadott költemény, a mai nehéz viszonyokból kifolyólag, mély hatást tett a díszes közönségre, mely percekig tapsolta a kiváló művészt. Az estét dr. Mariska magyar népdal egyvelege rekesztette be, ujjalag hatalmas tapsokat aratva remek zongora játékával.

— **A városi muzeumból.** A városi muzeum igazgatósága mostanában terjesztette fel a muzeumok és könyvtárak orsz. főfelügyelőségéhez a muzeum mult évi működéséről kötelek jelentését a felülről megszabott kérdőívek kitöltésével. E jelentés ezen kívül kimerítően s okmányok alapján leírja ez ifjú kultur intézményünk ünnepélyes megnyitását, belső életében előfordult minden nevezetesebb mozzanatát, szóval magába foglalja egész évi történetét. Érdekes fölemlíteni, hogy míg a muzeumban 1904. végén összesen 2187 különféle tárgy volt, állománya 1905. végére már 4738 darabra emelkedett vagyis 2551 tárggyal gazdagodott Szakok szerint ezek így oszlanak meg: Könyvtár 700, régiségtár 3562 (ebből pénz és érem 2603) néprajzi gyűjtemény 157, képzőművészeti gyűjtemény 72, természetrajzi osztály 247 db. Ez örvedes gyarapodást főként ajándékozások okozták. E címen 1785 tárggyal gazdagodott a muzeum, míg vétel útján 706 darabbal. A muzeumnak a mult évben 3527 kor. 90 fillér kiadása volt, melyet részint a váosból, részint Löfkovics Arthur adományából és állami segélyből fedeztek. Az idei régészeti ásatások tervezetét a főfelügyelőség immár jóváhagyta. Ennek alapján, mihielyt az idő megengedi s az illető birtokosok is beleegyeznek, első sorban a Basahalmát s a város nyugati oldalán elvonuló kettős halomsorból még 1—2 olyan kisebb méretű dombot kutatnak fel, amelyen horpadás, kincs keresők régibb kutatásainak nyoma nem látható, valamint Elepen Klein Mór ur anyáján ásatnak, aki ebbe már eleve készséggel beleegyezett.

— **Ifj. Varga Lajos letartóztatása.** Lapunk mai számában megírtuk ifj. Varga Lajosnak a Steiner Boriska féle szomorú esetből kifolyólag történt letartóztatását. — Mint ismeretes ugyanis a fiatalember ellen folyamatban van a büntető eljárás, melyet öngyilkosságra való rábírás címén a kir. ügyészség nyomában az eset megtörténte után megindított ellene. Ifj. Varga Lajost ugylátszik nagyon nyugtalanítja a következmények, tudatában lévén annak, hogy a büntetést el nem kerülheti, meg akart szökni az elől. Amerikába készült. Csak napok kérdése volt már elutazása, mikor édesanyja valahogy észlotta magát egy Horváth Gábor nevű ember előtt, elárulva a tervet, mely ilyenformán eljutott az ügyész fülébe, aki

aztán haladéktalanul intézkedett a letartóztatás iránt. Varga Lajost ma reggel a rendőrségtől átkísérték a törvényszéki palotába, ahol nyomban a vádtanács elé állították, mely helyben hagyta a kir. ügyész letartóztató rendeletét. Varga a vádtanács határozatát nem felebbezte meg s így vizsgálati fogságban marad addig, míg az ügye a törvényszék elé kerül, ami 10—15 napon belül okvetlenül megtörténik.

— **Rikkancok az államtitkárnál.** A hírlapelárusítók küldöttsége tiszteltgett tegnap Bettelheim Izidor és Kiss István vezetésével Sélley belügyi államtitkárnál, hogy tőle az újságelárusítást eltöltő rendelet visszavonását kérje. A küldöttség szócsoka Bettelheim Izidor volt, aki vázolta az utcai lapelárusítókra szakadt nyomorúságot és azt a kárt, mely a miniszter elrendelkezéséből fakadhat. Hangoztatta, hogy az egyesület teljes garanciát vállal minden visszaélés ellen, ha az árusítást az egyesületi igazolványok alapján újra megengedik. Az államtitkár azt válaszolta, hogy a rendelet visszavonását egyelőre nem ígérheti meg, hanem a kormány tetemes segítséget utalványozott ki azok részére, akik másképp nem képesek kenyeret keresni.

— **Naszády távozása a Táblán** Ifj. című közleményünkben Széll Farkas királyi táblai tanácselnök urnak állítólagos nyilatkozatairól tétetett említés. A mint legilletékesebb forrásból értesülünk, a közlemény elejétől végig teljesen alaptalan.

— **Garázdálkodó legény.** Mártás József sámseni legény tegnap este 9 órakor részegen betért a Hatvan utcán levő Hermann-féle vendéglőbe. Itt garázdálkodni kezdett. A vendégek erre kiakarták utasítani, Mártás azonban nem akart távozni, sőt leszurással fenyegette a bennlevőket. De nem sokáig tartott a garázdálkodás, mert az előhívott rendőrszem, a garázdálkodót megfékezte és bekísérte a rendőrségre. Megmotozása alkalmával egy nagy töltött 6 lövetű forgópisztolyt találtak nála. Az eljárást folyamatba tették ellene.

— **Személyi hír.** Radisics Jenő, a budapesti iparművészeti muzeum igazgatója ma városunkban időzött. Az egész napot a kollegium gyűjteményeinek és a városi muzeum képzőművészeti és műipari tárgyainak beható szemlélésével töltötte el. — Amott Ferenczy Gyula igazgató, emitt Löfkovics Arthur és Zoltai Lajos kalauzolták. Löfkovics Arthurnál megtekintette a Milán és Sándor szerb királyok hagyatékából vásárolt műtárgyakat is. A városi muzeumtól pedig közlés és ismertetés végett a „Magyar iparművészet” c. szakfolyóirat számára több jellegzetes szép rajzot elkért a debreceni asztalos céh régi remekrajzaiból.

— **Öngyilkos tiszthelyettes temetése.** Ma délután temették el a honvéd katonai csapatkórházból Hochholzer Gézát, az öngyilkos hadapród tiszthelyettesét. A temetés óriási részvét mellett, teljes katonai pompával ment végbe. Jelenvolt azon az ezred egész tisztikara, mely koszorút helyezett a tragikus véget ért ifjunak koporsójára, a kit a zenekar szomorú gyászindulótól kísérve a Szent-Anna utcai katolikus temetőben helyezték örök nyugalomra.

— **Tolvajfogás furfanggal.** Furfangos módon bizonyították rá egy hűtelen eselédre gaztettét, ki arra használta fel urának gyenge óvatosságát, hogy a hol csak szerét tehet, mindig meglopta őt. Paulusz Mihály Vörös-utcai lakos pénzbeszédőnek vagy egy hónappal ezelőtt eltűnt órája, gyűrűje. Gyanakodott, hogy eselédje, Bósz Juli a tolvaj, de kellő bizonyítékokkal nem rendelkezett. Azóta zsebéből is eltűnt hol kevesebb, hol több apróság. Végre Paulusz, hogy elesipje a tolvajt, furfanghoz folyamo-

dott. Több darab aprópénzt, 2 és 10 filléresket tett a zsebébe és szekrényébe, de előbb minden darabot karcolással megjelölt. — A tolvaj nem vette észre a jelölést és most is hűségesen ellopta a pénzt. De erre a rendőrség házkutatást tartott a cselédnél és meg is találta a nála megjelölt pénzdarabokat. — Tagadás hiába való volt, mert a jelölés, a karcolás elárulta a pénz azonosságát. — A tolvaj leányt a rendőrség letartóztatta és folyamatba tette ellene a további eljárást.

— **Szerencsés váltóváltolás.** Makóról jelentik: Nem mindennapi szerencse ért egy helybeli iparost. Borbély József szabómester pár nap előtt azért volt kénytelen megjelenni a makói ipar- és kereskedelmi társulatnál, mert az intézet egy váltóját megóvatoltatta. A szegény ember beszélgetés közben előszedett a zsebéből egy osztály államsorsjegyet s megkérte a tisztviselőket, nézzék meg, nem húzák-e már ki? Ekkor derült ki, hogy Borbély a múlt év november 5-iki húzása 50 000 koronát nyert a sorsjegyével.

— **Eltűnt gazdász.** Egy gazdasági tanintézetbeli hallgató eltűnéséről tettek ma este jelentést a rendőrségen, akinek mintegy 8—10 nap óta nyoma veszett. — Az illető Márton Ödön 15 éves gazdász. E hó 3 án délelőtt Papp László főiskolai széniorál volt látogatóban, akitől azzal a kijelentéssel távozott, hogy az éppen akkor kézhez kapott tandíjjal megy egyenesen a Pallagra a tanintézetbe. Ott azonban mindeddig nem mutatkozott, amiről a tanintézet igazgatósága értesítette is a fiatalember szüleit, akik tegnap este táviratban tudatták az esetet Papp László főiskolai széniorállal. — Papp László pedig haladéktalanul jelentést tett a rendőrségnél, mely elrendelte a nyoma veszett gazdász körözését. Az eltűnt ifju 16 éves, korához képest alacsony termetű, arca kerek, szeme szürkés, eltűnésekor rövid kávébarna gazdász kabátot, szürkés nadrágot és csizmát viselt.

— **A huszár miatt.** Szép kedvese van Bogár Viktória konyha tündérnek. Jóképű huszár a ki szereti a sört meg a jófajta szivarokat. — Kezdte is észrevenni ezt a gazdája Stern József, hogy bizony nagy mértékben fogynak szivarjai a dozból és hogy minduntalan feltűnik a szivarok és sörösvégek eltűnése Sternre nézve, a melyet sehogysem tudott megfejteni. Tegnap aztán a véletlen folytán felfedezte az eltűntető művészt a konyha tündér személyében. Bogár Viktória Stern előtt levetette kötényét és ezen alkalommal három szivar esett ki a kötény zsebéből. Stern úgy tett mintha nem vette volna észre a szivar hullást és titokban megvizsgálta a leány bőrdíjét. Nagyobb mennyiségű sörös üveg és számtalan szivar volt a bőrdíjban rehanemű közé elrejtve, a melyek hivatva tettek volna Bogár Viktóriának a huszár iránt táplált szerelmét bizonyítani. Stern ma délelőtt feljelentette Bogár Viktóriát a rendőrségen, a mely a konyha tündér ellen az eljárást folyamatba tette.

— **Az új párt értekezlete.** A Bátor Bánffy Dezső szegedi levele folytán előállott helyzet megbeszélése és esetleg a pártfeloszlása tárgyában határozathozatal céljából a debreceni új-párt f. hó 10 én Szombaton d. u. 5 órakor az Angol királynő helyiségében pártértekezletet tart, melyre az összes párttagok ez uton meghívattak. Szabó Kálmán b. elnök. Dr. Kőrösi Kálmán titkár.

— **Aki elfelejt olvasni.** Schuster orvos a berlini klinikai füzetek legutóbbi számában egy rendkívül érdekes és sajtóságos betegségről számol be. A betegséget Schuster szó-vakságnak nevezi a színvakság miatájára, mert a két betegség közeli rokonságban van egymással. A kiváló orvos egy

oroszműkereskedőn tapasztalta ezt a betegséget, aki egy reggel arra ébredt fel, hogy nem tud olvasni, illetve ahogy maga fejezte ki magát, nem tudja a betűket egymástól megkülönböztetni. Megért mindent és minden kérdésre teljesen normális feleletet ad, csak éppen olvasni nem tud, sem írott sem nyomtatott betűket. A számokat azonban teljesen jól ismeri és nábátlanul számol. Legérdekesebb azonban a dologban, hogy írni folyékonyan tud, de még a saját írását sem tudja olvasni. Minden tárgyat megismer s a színeket is pontosan meg tudja egymástól különböztetni. Ha valami betűről lenne, bizonyosan ráfognák, hogy szimulál, de ez a jelen esetben minden kétségen felül ki van zárva. Hogy mi lehet e különös betegség oka, arra nézve még semmiféle megállapodásra nem jutottak az orvosok. Elsinte azt hitték, hogy az oroszoknak a szemé sérültek meg, azonban a vizsgálat kiderítette, hogy mindkét szem teljesen egészséges, sőt éles látóképességű. Ezután csak az a feltevés marad hátra, hogy az agyműködésben keressék a sajtóságos betegség okát, ami azonban azért is valószínűtlen, mert a beteg egyébként teljesen helyesen gondolkozik és mindenről korrekt fogalmat vannak.

— **Márkus Lilli** vasárnap este az Arany Bika szálódia disztermében tartandó hangversenyének programját vasárnapi számunkban ismét közölni fogjuk. A Párisban és Londonban is önálló koncertekben excelens fiatal zongoraművész németi hangversenyére nemcsak vidékről jegyeztettek előjegyeket, hanem — mint értesülünk — Budapestről is többen lerándulnak a művész tiszteletű közül. Jegyek Tóth Béla főténygyógytárában még mindig válthatók I. r. számozott hely 4 korona, II. r. számozott hely 2 korona, álló hely 1 korona.

— **Halálozás.** Mely gyász érte városunk egyik legkedveltebb s közszeretett örvendő fiatal orvosát, Dr. Derekassy Istvánt. Szerető testvére tegnap, rövid, de kinos szenvedés után jobblétre szenderült. A halálesetről a lesújtott család a következő gyászjelentést adta ki: „A legmélyebb fájdalomtól megört szívvel tudatjuk a legjobb testvér, sógor és rokonunk néhai Derekassy Erzsébet Jolán f. hó 3 án d. e. fél 9 órakor, életének 12 ik évében, a halotti szentségek ájtatos felvétele után, 3 heti súlyos betegsége következtében történt csendes elhunytát. — Istenben boldogult jó testvérünk kihült testmei f. hó 10-én délelőtt háromnegyed 9 órakor fog a Varga utca 3-ik számú házban, a róm. kath. templomban tartandó engesztelő szentmise áldozat után a róm. kath. temetőben a feláldozás reményében csendes nyugalomra elhelyeztetni. Mely végtisztességtételére az elhunyt rokonait, jóbarátait és ismerőseit bánatos szívvel meghívjuk. Debrecen, 1906. március hó 8. Testvérei: Derekassy Nelli, Derekassy Janka férjével Jeney Alberttel, Derekassy Etel, Dr. Derekassy László nejjével Lengyel Máriával, Dr. Derekassy István nejjével Leszich Lujzával és István fiával. Nyugodjék csendesen!”

x **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalu ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejárataánál levő kiakatban.

x **Teljesen feloszlik Mentze Henrik** ujdonságok áruhaza Piac és Szent Anna utca sarkán. Virág vazák, tükrök, kékperetek, zsebképek, ollók, borotvák, borotváló készülékek, tonta és gyufatartók, legyezők, pénzárcaák, bőrdíjok s mindenféle célszerű ujdonságok beszerzési áron alul árusítatnak el. 139—x 3.

x **Nincs többé hajhullás.** Kipróbált, legjobb szesz hajhullás ellen az Izis hajszesz. Két-három heti használat után a leg-erősebb hajhullás tökéletesen megszűnik. — Olosósága miatt mindenki használhatja. Ára csak egy korona. Kapható használati utasítással Debrecenben Szilcz Ferenc gyógy-szertárában, Piac-utcán.

x „A széchenyi kertben az állomáshoz harmadik, 2000 négyszögöl kert, fele szőlővel beültetve, fele veteményes, lakóházzal együtt 8400 koronáért eladó, értekezhetni a csősznél.”

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

Szerelmi drámák.

A falu regényei.

— márc. 8.

Az igazi népszínművek nem a színpadon játszódnak le. Nem a színpadon, ahol panorámabeli betyárok, agyonvasalt viganóju nótás menyecskék, ünneplő szürös bakterek körül szövődnek naiv, százszor megírt mesék, amelyek rendszerint vig házassággal végződnek, ha ugyan nem valami pisztoly dörrenés vett véget az utolsó felvonásnak. Az igazi népszínműveket a riportnyelv által legkegyelmesebben kinevezett nagy drámaíró, maga az élet, azaz hogy az Élet írja.

Ilyen érdekes falusi történetek azok is, amiket a szomszédos Biharmegyéből nagyváradi tudósítónk mond el nekünk. Széles Gyula nyüvedi csizmadia legény bohó fiatal fejjel beleszeretett egy gazdag büszke paraszt lányába, akiért a legények eleje vetekedett. A leány, aki sorra kosarazta ki a kőröit, bizony szeretett volna me teremberné lenne amint azt ő maga is megmondta. Még aztán szerette is, de az apja kurtán-furcsán kimérte utját a lovagnak. Még hogy az ő leánya valami jött-ment csirizragónak legyen a felesége!

Ezenközben pedig menyegzőre készülődték Piroskáké házában, s tegnap lakták a lakadalmat, amelyen mindenki vig volt, csak a menyasszony volt sápadt és szomorú. Ejjéltájban amikor pihentek a táncos párok, zeneszó hallatszott az ablak alatt. Egy szál cigány húzta busan, a csizmadialegény megdalolta a szomorú nótát, hogy visszaküldték a jegykendőjét, amely jó lesz most már szemfedőnek... A násznép fiatalja kíváncsian nézett ki az utcára. A menyasszony is. És a sötét, sáros falusi utcán, a ház előtt pisztolylövés dördült. Valami nagyot zuhant az árok mellett. Sikoltozás. Lárma. Lámpavilág: hoztak.

Az utfélen ott feküdt Széles Gyula csizmadialegény véresen. Még hörgött. Göröcsös ujjá szorította a revolvert. A véres fejű embert hamarosan eltakarították. Aztán visszamentek a házba. A cigány meg húzta reggelig a talp alá...

Ez az egyik. A másiknak tragikus hőse egy fiatal leány, Szalánca község legszébb rózsaszála. Biró Eszter, vagyonos gazda lánya, alig mult még tizenhat esztendőse, de már tavaly óta jegyben járt egy falubeli legénynyel, akit az ősszel mint póttartalékost, katonákhoz hívtak be szolgálat-tételre.

A leány aztán a falubeliktől azt hallotta, hogy kedvese a városban hűtlen lett hozzá és egy más leányt akar feleségül venni. Ezen annyira elkeseredett, hogy végzetes tett elkövetésére szánta magát. Nem bírta túlélni a vőlegénye hűtlenségét. Tegnapelőtt holtan találták meg apja házában szénsapadlásán, ahova elrejtőzött a házbeliek elől és a padlástgerendára egy erős szalaggal felakasztotta magát.

Megölte a pletyka...

SZÍNHÁZ.

MŰSOR:

Szombat, márc. 10. „Gül baba.“ Operette. (C)

Vasárnap, d. u. „Csöppség.“ Vigjáték. Bérlet-szünet.

Este: „Az ember tragédiája.“ Drámai költemény. Bérlet-szünet.

* „Folt, a mely tisztit.“ Echegaray izgalmas spanyol drámájában mutatkozott ma be másodszer Szerényi Gizella. Két nőt művésznőnek láttuk ma is, tegnapi sikerét azonban nem érte el Matilde szerepében. Ez este nagyon a Jászai Mari hatása alatt állott; szavalatában, gesztusaiban sat. a Jászai másolatát adta. Igaz, hogy két nőt másolatot. Kár, hogy erejét az ugynevezett nagy jelenetekre tartotta fenn. Kivált a III. és IV. felv. zárjelenetében játszott nagy hatással; a többi jelenetben nagyon is nyugodt volt és nem mindég érezte velünk a Matilde spanyol vérnek lobogását. — Mellette kitűnt Markovics Margit (Enriketta) kiváló jellemző képességével és Ardaí Ida mint Donna Conception. — Szakács Andor (Don Justó) előkelő alakításával, Deesi A. (Don Lorenzo) a bajcsináló öreg ügyes jellemzésével érdemel dicséretet, Ternyei Ferdinando szakasztott olyan volt, mint a „Párbaj“-ban, vagy a „Baccarat“-ban. Ha kevesebbet játszanék, többet és újat is produkálhatna. Krasznay (don Julió) eltalálta a gyöngye lelkü ember féltékenysége hangját. Az előadást szép közönség nézte végig. A szereplőket sokszor hívták és tapsolták.

* Fromont és Risler. Esztendő után ma este kerül ismét színre ez a híres francia színmű, amelynek izgató jelenetei mindenkor nagy hatást tettek a néző közönségre. Ebben a színműben lép fel harmadizban Szerényi Gizella drámai művésznő, akinek tartalmas egyénisége, ragyogó játéka az előbbi két estén kellemes impressziókat hagyott a közönség körében. A ma esti vendégjáték iránt különösen a hölgyközönség körében van nagy érdeklődés, mert tudvalevő, hogy a dráma főhősnője, a ki telivér francia asszony, fényes toalettekben jelenik meg. Szerényi Gizella kilenc különféle mesés kosztümben játsza ezt a szerepet.

* Vasárnapi előadások. Az idei színi évadnak különösen két darabja a Csöppség és az Ember tragédiája kelt nagy érdeklődést a közönség körében. Zilahy Gyula igazgató az átlagos kivánság megnyilvánulása folytán kénytelen volt vasárnap délutánra a Csöppség vigjátékot estére pedig az Ember tragédiáját kitűzni.

TAVIRATOK.

A pribóci milliók.

Turócszentmárton, márc. 8. A pribóci milliomos asszony megmérgezésével gyanúsított gróf Hayhauss Ottó immár egy hete van vizsgálati fogságban a beszercebányai törvényszéken. A vizsgálóbíró már több ízben kihallgatta a grófit, a ki megmarad a mellett, hogy özvegy Beniczky Mártonné megmérgezésében semmi része sincs. Hayhauss gróf neje nagyobb összeget ajánlott fel kaucióképen, hogy bocsássák férjét szabadon, de a bíróság nem teljesítette kérését, mert Hayhauss porosz állampolgár és mert indokolva látta a további fogvatartást.

Sikeres operáció.

Bécs, márc. 8. Windischgrätz Erzsébet hercegné, Öfelsége unokája vakbelsőoperáció-nal velette magát alá. A műtét lefolyása reádes volt.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, márc. 8.

(Déli szárlat.)

Buzakinálát mérsékelt. vételkedv cse-kély. Lanyha irányzat mellett 10,000 méter-mázsa került forgalomba öt fillérrel olcsóbb árák mellett. — Egyébb gabonanemek nyugodtabbak és változatlanok. Idő: szép.

Buza ápriliara	16.54—56.
Buza májusra	16.48—50.
„ októberre	16.48—50.
Rozs ápriliara	13.56—58.
„ májusra	13.30—32.
Zab ápriliara	15.30—32.
„ októberre	12.44—46.
Tengeri májusra	13.64—66.
„ júliusra	13.84—86.
Repece augusztusra	27.70—90.

Szerkesztői-posta.

VIII. o. gimnázista. A kérdéses széptani cikk írója Pálffy József.

K. G. Hol töltte a húsvéti vakációját? Egy kis pénzecskehez jutott, szeretné utazásra fordítani. — Nem közli velünk, hogy mekkora az a summácska. Most különben — mikor még féllábbal benne vagyunk a télben — nehéz jó utiprogrammot csinálni. A Kárpátok közé és általában a zöldbe nem küldhetjük. — Inkább a városokat nézze meg, a melyekben viszont nyáron kevesebb a látvány. Utazzék fel Budapestre, onnan ránduljon le Fiuméba. Utközben szálljon ki a Balaton mellett, nézze meg Zágrábot, Fiuméből ránduljon ki Abbaziába és esetleg hajókézzel el Triesztbe. Ennél szebb, tanulságosabb utat nem tehetne a rendelkezésére álló rövid idő alatt.

„Elmult a tél.“ Nem közölhető.

S. K. Bizony nem húzták ki.

„Boycott — irtóharc.“ Közöljük.

M. P. Verssel unos-untig el vagyunk látva. — Ezek különben sem érnek érőt. Micsoda sorok p. o. ezek:

„Hogyha kinevetnél,
Akkor bűnös lennél“ sat.

Városi Színház.

Bérlet 134. szám (B)

Pénteken, 1906. évi március hó 9-én;
Szerényi Gizella utolsó felléptével:

IFI. FROMONT ÉS ID. RISLER.

Dráma 5 felvonásbhn.

SZEMÉLYEK:

Idősebb Risler, kárpit-gyáros	— — — —	Szakács Andor.
Sidoné, neje	— — — —	Szerényi Gizella.
Risler Ferenc	— — — —	Ternyei Lajos.
Ifjabb Fromont, Risler társa	— — — —	Krasznay Ernő.
Clarie, neje	— — — —	J. Csáder Irén.
Delobelle, színész	— — — —	Deési Alfréd.
Desiré, leánya	— — — —	Szabó Irma.
Chébe Ferdinánd, Sidonia atyja	— — — —	Arkossy Vilmos.
Chébené	— — — —	Ardaí Ida.
Planus Zsigmond	— — — —	Békés Gyula.
Miss Dobson	— — — —	Szakácsné Teréz.
Komorna	— — — —	Dinyéssy Juliska.

Holnap, szombaton, március hó 10-én:

GÜL-BABA.

Operette.

A debreceni izr. szent egylet „Chevra-Kadisa“ előjárósága, mély fájdalommal jelenti, hogy az egylet érdemes tagja

Kesztenbaum Jónás ur

élete 77 évében 1906. évi március hó 8-án jobb létre szenderült.

Az elhunyt hült testem 1906. év március hó 9-én délután 2 órakor fognak Széchenyi-u. 19 sz. gyászházából az izr. temetőbe örök nyugalomra kíséretelni, mely kísérethez való csatlakozásra az egyleti tagok tisztelettel felkérnek.

Debrecen, 1906. március 8.

Az izr. Szent-egylet előjárósága.

Virágüzlet áthelyezés.

Szivesen hozom a n. é. közönség tudomására, hogy

virág-üzletemet

dusan felszerelve a régi helyiségbe — a felépült Steinfeld-házba (Piac-utca 59.) helyeztem át.

Mikor erről a tisztelt közönséget értesítem, kérem továbbra is szives pártfogásukat.

Debrecen, 1906. március 4.

144—3—1.

Janatka Alajos,

műkertész és virágkereskedő.

Aki kitűnő étvágyfokozó asztali italt óhajt,

Aki gyenge, lábbadozó

Aki ideges, álmatlan,

Aki vérszegény,

Aki sovány,

Aki szoptat,

Aki tüdőbeteg

ne mulassza el saját érdekében a kitűnő hatásának elismert

HERCULES

malata-tápsör

különlegességet inni

Kellemes ízű, bármékkor eláll, nem romlik.

Kapható minden nagyobb csemege-, fűszer-kereskedésben, kávéházban, vendéglőben és a

Hercules Sörfőzde

szétküldési telepén.

Budapest, VII, Bethlen-tér 3/21

Főraktár Hajdunánáson:

Schachter János

fűszerkereskedésében.

Telefon: 76—63

Az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak Czementgyára Gurahonczon szállít lassan vagy gyorsan kötő

PORTLAND-CZEMENTET,

mely a Magyar Mérnök és Építész-Egylet által megszabott normaliakat 70—80%-al felülmúlja. — Továbbá ELAD saját rendszere szerint készült

szabadalmazott hornyalt Cement-tetőcserép gyártó gépeket,

melyekkel tetőcserép-szükségletét fakereskedők, vállalkozók, gazdálkodók házilag állíthatják elő.

A készítés pár nap alatt megtanulható, a gépek hordozhatók, a cserepek szabályosak, könnyűek, jól fednek és nagy szilárdságuk

ASZTMÁBAN, gégehurutban, tüdővérzésben, tüdőbajban, gyomorhajban

szenvedők kerítsenek annyi időt és vizsgálják meg a gyógyulást bizonyító alábbi iratokat. Ez csak elenyésző csekély száma a folyton megalkotni a véleményét. A levélkivonatok, nem tekintve csekély stílusris módosításokat, szövegszerűen azonban a hála, valamint az előző föl. Hatóságok ezt már megtették. Az igazságtól való eltérést, tekintet nélkül, hogy ez a bevezetésre, avagy azt követő gyógyítás leírására nem még idejekorán segítséget találjon, itt felsoroljuk a leggyakrabban előforduló **tüneteket**: köhögés, mely gyakran hányásra ingerel. — Száraz köpet. Szúrás a mellben és a hátban. — Nyomás érzete a vállban. — Éjjeli izzadás. — Rendszeresen hideg kéz és láb. — Légzési nehézség. A légzést kősbőben sipoló és krakogó zaj kíséri. — Vérköpés. — Gyakran erős, rendetlen szivverés, összekötve nagy félelemérzéssel. — Kevés alvás. — Rossz emésztés stb. A kúra folytatására a baj pontos leírása szükséges, el kell mondani, mi a foglalkozása és hogy hideg-e a láb. — Így címezzük:

Kur-Institut „Spiro spero“, Dresden-Niederlössnitz, Schulstr. 118. a.

Tüdőbaj, vérköpés.

A legutóbbi 5 év minden tavaszán és őszen leginkább tüdőhurutban betegedtem meg s állapotom, dacára az orvosi segélynek és sok ajánlott szernek, évről-évre rosszabbodott, s utóbbi időben többször munkaképtelen is lettem, sőt több hétig ágyban is kellett időznöm. Erősebb munkánál állandóan szivdobogást kaptam, valamint szuró fájdalmak nyilalták át lapockáimat, melyek azután a mell és hát tájékára húzódtak. Ez légzésemet olyannyira megnehezítette, hogy tüdőgyuladástól tartottam mi által munkám is kimondhatatlan teherre lett nekem.

Ezenkívül állandóan hidegek voltak kezeim s lábaim, berekedtem s köpésem véres volt, valamint időközönként éjjeli izzadság is gyötört.

Hogy ily körülmények között sokáig nem élhetek ezt belátam s ezért segély után tudakoztam.

Figyelmes lettem „Spiro spero“ gyógyintézet egy hirdetésére, mely reichenbergi újságban megjelent, s az elért sikerek engem is arrandítottak, hogy ez intézethez forduljak.

Már néhány hét múlva az utasításoknak szigorú betartása folytán, legnagyobb örömmre, javulást vettem észre.

Néha-néha kis visszaesés mutatkozott, de mindig nekibátorodva, a rendelkezések szigorú betartása útján egészségemet visszanyertem.

Az előbbi rohamok, mint szivdobogás, vérköpés, mell- és hátfájdalmak és még több, legnehezebb munkánál sem ismétlődtek s azt hiszem, legutóbbi utasítások betartásával ezektől teljesen meg lesznek szatadítva.

Ezért hála rá vagyok kötelezve a nyújtott segélyért s a szíves kezelésért, s kötelességemnek tartom minden betegnek ez intézetet fellembre ajánlani.

Teljes tisztelettel vagyok hála rá kötelezeten **Friedrich Antal**, Morehensterben (Cseh, ország.)

A fenti aláírás hiteleségét bizonyítja:

Morchenstern.

(P. H.) **Poszel Vilmos Károly** polgármester.

Gyomor és bélbaj.

Ezennel legnagyobb köszönetemet fejezem ki a „Spiro spero“ gyógyintézetnek, gyomor- és bélbajom teljes gyógyításáért.

Három évvel ezelőtt infuenzában betegedtem meg; nemsokára emésztési nehézségek és főfájás mutatkoztak, valamint heves szúrás a lapockákban. A test állandóan fölpuffadt volt s székelésemet csak mesterségesen tudtam föntartani Etvágytalanság, valamint álmatlan-

ság napirenden voltak. Tésztás ételeket és fűzeléket nem élvezhettem, mert gyomorhájdalmaim meggátoltak ebben. Mindehhez még egy évvel ezelőtt meghülés folytán vesegörécök is csatlakoztak. Ha orvosi segélyt vettem igénybe, ez egy ideig egyhűlést hozott, de a régi baj mindig újra és újra előállt. Az elmúlt télen kezemhez jutott a „Spiro spero“ gyógyintézet eredményes kezeléséről egy újsághirdetmény; áprilisban hozzáfordultam s kértem tanácsot. Utasításait legpontosabban betartva, néhány hét múlva éreztem már hogy bajom mindinkább végét járja. Nemsokára teljesen elmúltak, székelésem rendes lett s étvágyam helyreállt. Most, hála Istennek, teljes gyógyulásomat jelenthetem.

Valamennyinek, kik hasonló betegségben szenvednek, legmelegebben ajánlom ez intézetet.

Teljes tisztelettel és hállával

Obstmeyer Mária.

Enzersdorf, Fischea mellett

Az aláírás valódiságáról tanúságot tesz: **Enzersdorf, Fischea mellett, Pober M. polgármester.**

Tüdőbaj.

Újság révén tudomásomra jutott becses című s bizalommal fordultam segélyért Önökhöz. Két és fél év óta szenvedtem kimondhatatlan fájdalmas szúrásban és köhögésben; teljesen lesoványodva és erőlenül kioldtam; olyannyira, hogy helybeli orvosok gyógyításom lehetőségéről lemondtak. Mindennek dacára nekibátorodtam, s „Spiro spero“ gyógyintézethez fordultam abban a reményben, hátha mégis lehetséges egészségem helyreállítása. Legnagyobb örömmre már rövid idő múlva jelentést küldhettem, hogy gyógykezelésük nagyon megkönnyítette bajomat. Még ma is azt monhatom, hogy időbetegségemtől teljesen megszabadultam.

E bizonyítványom azért késő mai napig, mert meg akartam győződni, vajjon állandó-e gyógyulásom. Mint-hogy máig legesekélyebb jel sem mutat arra, hogy visszatérne, legmelegebb köszönetem s hállamat fejezem ki szívesen egyezem bele, hogy e hállairatomat nyilvánosságra hozzak.

Kitűnő tisztelettel **Koutny Ferenc** Wien V. Jahngasse 42. (P. H.) Kerületi elöljáró: **Hruza Lipót**, Wien.

Tüdőcsushurut, tüdővérzése.

Teljes egy évig volt rajtam sápadtság legnagyobb mértékben s még vérszegény is voltam. Ezenkívül 1904. május havában meghülés folytán tüdőcsushurut is társult előbbi bajaimhoz. Oly magas fokra látott az, hogy többször vért köhögtem, később nyálkát. Egész éjjelket kellett átvirrasztanom, a gégeben folyton hörögő s sipoló hang gyötört, étvágyom pedig teljesen elhagyott. Több orvost kerestem föl, de ezek mindig csak kevés könnyebbülést szereztek, de egészségem teljes helyreállítását nem érték el. Történt, hogy egy alkalommal „Spiro spero“ gyógyintézet hirdetésére magára vonta figyelmemet; hozzáfordultam tehát segélyért. Miután az adott utasításokat becsületesen betartottam, ma hála Istennek, teljesen jól érzem magam. Nagy hála rá köteleztek le s minden szenvedőnek gyógykezelésüket legmelegebben ajánlom majd. Biztos vagyok benne, hogy senki se sajnálja egészsége helyreállítása érdekében ez aránylag csekély költségeket. Teljes tiszt **Bilzer M. kisasszony Liebenthal, osztrák Szilézia.**

Asztma, gégehurut.

Fiam meghülés folytán gégehurutban megbetegedett. A baj újból s újból megismétlődött a leggondosabb ápolás dacára; nem használt semmiféle szer. Betegségének állandó kísérője légzési nehézség s fojtó rohamok voltak úgy, hogy komolyan aggódtam egészsége helyreállításáért. Legnagyobb szükségemben újság révén a „Spiro spero“ gyógyintézet hirdetésére lettem figyelmes, s bizalommal fordultam hozzá segélyért. Miután a betegség tüneteit részletesen tudomására hoztam az intézetnek, a gyógykezelés megkezdődött, midem az utasításoknak megfelelően betartottam, s a kívánt eredmény nem sokáig késett. Igaz, hogy a kúra kezdetén fiam lesoványodott s nagyon gyenge volt, de ez csakhamar megjavult; fiam mindinkább erőteljesebb lett, jó színét visszanyerte s a három havi kezelés eredménye, őszintén mondva, teljes fölépülés volt.

Ezt főképp a jó Isten után a „Spiro spero“ gyógyintézet céltudatos és eredményes kezelésének köszönhetem, s minden betegnek és szenvedőnek legmelegebben ajánlhatom, hogy hasonló helyzetben csak ez intézethez forduljon. Legnagyobb hállával és köszönettel maradok a nagytekintetű intézetnek teljes tisztelettel.

Bechthold József

Wien, XVII., Helbling-utca 11., ajtó 6.

(P. H.) Főntebbieket igazolja: **Rest Pius** községi bíró **Höflein a Duna** m,

Orr-, torok- és gégehurut.

Körülbelül hat év óta szenvedtem idült s megrögzött orr-, torok- és gégehurutban, mely sok keserű és nehéz órát szerzett nekem. Állandó főfájásom volt, a torokban heves csiklandozás: éreztem, mely száraz volt, s ragadós nyálkával födve. A gége alul killemtelen nyomást éreztem, mely sokszor nagyon fájdalmas is volt. A lélegzés sok bajt okozott s időről-időre nagyon gyengén működött csak. Munkámat ugyan végezhettem, de csak nagy nehezen. Legesekélyebb megerőltetésnél izzadság lepett meg, mely szivdobogással együtt lépett föl. Több orvos segítségét vettem igénybe, de sajnálatomra, eredmény nélkül. Az orvosok azt választák, hogy ez idült hurut, mely csak nagynehezen gyógyulhat.

Újság útján figyelmes lettem becses intézetükre s elhatároztam, hogy gyógykezelésüket veszem igénybe. Egyideig használtam kurájukat s esodálatomra, napról-napra állapotom javult, míg végre teljes gyógyulásom beállt. Teljesen egészségesnek érzem magam és erőmet is visszanyertem. Bizonyítéka ennek, hogy mult vasárnap ötórás utat végeztem kerékpárral, mi bizonyára kitartást igényel. Jozosan állíthatom tehát, hogy Istennek és önműnek köszönhetem örömteli napjaimat. Ezért fáradozásukért legforróbb köszönetet mondok.

Teljes tisztelettel **Schörner András** Kwbitz.

A fenti aláírás hiteleségét bizonyítja **Denk** polgármester, **Kautendorf** községi közigazgatása

Külön magyar levelezés.

